I.

MILTIADES.

ARGVMENTVM.

1. *Miltiades magnae ſpei homo, ab Apolline dux coloniae nominatus, in itinere a Lemniis irridetur.* 2. *Cherſoneſo potitus Lemnum ex pacto capit, etiam Cyclados Atheniensibus adiungit.* 3. *Dario Scythis bellum inferente, pontem Iſtri, cuius cuſtos erat, diſſoluturus, ab Hiſtiaeo impeditur, poenamque metuens Athenas redit.* 4. *Eodem rege in Graecos movente auctor ſuis eſt, ut obviam hoſti eant:* 5. *quem ante ſociorum adventum profligat.* 6. *victoriaeque praemium in portica pictum accipit.* 7. *In pari oppugnatione infelix, quod multae ſolvendae non eſſet, in vinculis moritur.* 8. *quanquam vera cauſſa damnationis non Parium crimen fuit, ſed metus populi, ne imperiis adſuetus tyrannidem affectaret.*

Miltiades, [2] Cimonis filius, Atheniensis, cum [3] & antiquitate generis, & [4] gloria

---

1) *Miltiades*) Cur a Miltiade initium fiat, praetermiſſis antiquioribus; cauſa forſan eſt, quod a Troiano bello ad pugnam Marathoniam *nihil praedicatione dignum* Graeci videntur geſſiſſe, *Zoſim.* 1, 2; vel ſi quid geſſerunt, *quiſque patriam ſuam*, non univerſam Graeciam ſervavit. *Pauſan. Arcad. p.* 279. *C.* 2 *Cimonis filius*) Herodotus 6, 34 ſeq. de genere Miltiadis aliter. Cypſeli filium vocat, qui primus oraculo Cherſoneſum occupavit: cui fratres Cimone geniti, primum Steſagoras, deinde hoc mortuo Miltiades ſucceſſerint. Sed noſter quoque auctores habuit, quos ſequeretur; nec credibile, tantae induſtriae ſcriptorem non legiſſe Herodotum, qui in omnium manu erat. *C.* 3 *Et antiqu. gen. &c.*) Tria hic commemorantur emergendi adminicula, quae particula et ter repetita eleganter diſtribuit. 4 *gloria*

maiorum, & sua [5] modestia, [6] unus omnium maxime [7] floreret; [8] eaque esset aetate, ut non iam solum de eo bene sperare, sed etiam [9] confidere cives possent sui, talem futurum, [10] qualem cognitum iudicarunt: accidit, ut Athenien-
2 ses [11] Chersonesum [12] colonos vellent mittere, [13] cuius generis cum magnus numerus esset, & multi eius demigrationis peterent societatem: ex his delecti [14] Delphos [15] deliberatum missi sunt, qui

---

mai.) per facta illustria a maioribus & imprimis a Codro rege parta. 5 *modestia*) *quae neque summis mortalium spernenda est, & a Diis aestimatur*, ut Vologeses ait Tac. An. 15, 2, 4. 6 *unus omnium*) id est *unus inter omnes*, vel *unus ex omnibus*. Iisdem formulis, quae vim habent augendi, saepe utitur Cicero. 7 *floreret*) emineret, inclarescceret. 8 *ea aetate*) scil. in iuventute vegeta, in qua se iam idoneum ostendit actionibus laudabilibus. 9 *confidere*) firmiter credere, plus est quam *bene sperare*. 10 *qualem cognitum iudicarunt*) explica ita: *qualem eum iudicari atque aestimari necesse fuit, postquam facto ipso atque opere satis est perspectus ac cognitus*. 11 *Chersonesum*) Thracicam illam Aegaei maris, & altera ex parte ad Hellespontum. Nomen coloniae, ibidem tum conditae, non memoratur. C. Vid. Tabul. II. *Chersonesus* proprie notat *terram undique mari cinctam, & parva tantum sui parte continenti adhaerentem*; alias *peninsula* dicitur. 12 *colonos*) *Coloni* dicuntur, *qui in incultam terram mittuntur, ut eam colant, & habitabilem reddant*. Isidorus Orig. 9, 4. *Anbauer*. 13 *cuius generis*) scil. *colonorum*, qui mittendi novam gentem constituere debebant. 14 *Delphos*) est in Phocide sita, *Delphi, orum*, quae oraculo Apollinis celebris fuit. Vid. Tabul. II. 15 *deliberatum*) consultum. In Themistocle cap. 2. n. 6. con-

consulerent Apollinem, quo potissimum duce uterentur. nam tum [16] Thraces eas regiones [17] 3
tenebant, cum quibus [18] armis erat dimicandum.
His [19] consulentibus [20] nominatim [21] Pythia prae- 4
cepit, *ut Miltiadem sibi imperatorem sumerent: id si fecissent,* [22] *incepta prospera futura* [23] Hoc 5
oraculi responso Miltiades cum delecta [24] manu
[25] classe Chersonesum profectus, cum accessisset
[26] Lemnum, & incolas eius insulae sub potestatem redigere vellet Athenienſium, idque ut Lemnii sua sponte facerent, postulasset; illi irridentes responderunt: *tum id se facturos, cum ille* [27]

---

miserunt Delphos consultum, quidnam facerent de rebus suis. Deliberantibus Pythia respondit, deliberantibus, id est, *consulentibus.* Claris ergo viris Buchnero Scioppio, Bosio suspecta sunt verba, *qui consulerent Apollinem*, tanquam adventitia, & quae tautologiae speciem habeant. C. 16 *Thraces*) populi saevissimi, apud quos ob feritatem bellicam Mars natus creditur. 17 *tenebant*) possidebant; vi occupaverant. 18 *armis*) non expostulando per legatos, sed vi armorum, quia Thraces erant bello magis adsueti, quam iure docti. 19 *consulentibus*) *consilium rogantibus.* 20 *nominatim*) *ita ut Miltiades nomen diceret*, quod contra morem oraculi. 21 *Pythia*) femina quinquagenaria maior, *Diodorus Siculus* 16, 26. oraculi ex tripode nuntia: sacerdos Apollinis, qui Pythius dictus a Pythone serpente occiso. Hinc *Pythia* dicta anus illa fatidica. C. 22 *incepta*) scil. negotia coloniae novae. 23 *hoc oraculi*) scil. audito. 24 *manu*) *agmine bellico.* 25 *classe*) id est, *in classe; zu schiffe.* 26 *Lemnum*) Graeci maris insula est, Thraciae obiecta ex austro. C. vid. Tabul. II. 27 *domo*) rectius navibus Athenis dixissent. male cessit Lemniis ironica conditio non satis caute.

domo [28] *navibus proficiscens* [29] *vento aquilone venisset Lemnum*; hic enim ventus a [30] septentrionibus oriens, [31] adversum tenet [32] Athenis [33] pro-
6 ficiscentibus. Miltiades [34] morandi tempus non habens, [35] cursum direxit, quo [36] tendebat, pervenitque Chersonesum.

---

28 *navibus*) id est, *in navibus*, *zu schiffe*, 29 *vento aquilone*) Potuisset specie nominata, *aquilone* scilicet, genus, quod *ventus* est, omittere, sed ita magis perspicuam reddunt orationem boni auctores. Ut noster 1, 2, 4. *vento borea*; 1, 3, 1. *Istro flumine*; 7, 8, 1. *Aegos flumen*; 8, 5, 1. *apud Nilum flumen*. Talia plura notavit Munckerus ad Hygini fabul. 140. 30 *septentrionibus*) Iuxta polum arcticum sidus est, quod vulgo *ursa maior* dicitur, huius stellae septem maximae sunt conspicuae, & plaustri formam praesentant, quatuor sc. rotas & temonem. Romani autem veteres has septem stellas vocarunt *septem triones* seu boves. *Trio* enim bovem notat a terendo, *eo quod terram terat*, ut docet Isidorus Orig. 12, 1, & Gellius 2, 21. Recte noster hoc loco pluralem adhibet, quum alias singulari numero *septentrio* vocetur plaga borealis. 31 *adversum tenet*) scil. locum sive flatum, ex adverso oppositum. 32 *Athenis*) Herodotus 6, 139. ἡ Ἀττικὴ πρὸς νότον μέεται πολλὸν τῆς Λήμνου, *Attica multo magis ad austrum vergit, quam Lemnus*. C. 33 *proficiscentibus*) illis, qui ex urbe Athenarum veniunt. 34 *morandi tempus non habens*) ne occasionem occupandae Chersonesi amitteret, spatio hostibus ad paranda arma aut auxilia dato. C. 35 *cursum*) scil. classis suae, id est navigationem maritimam, de qua *cursus* non minus dicitur: quam de itinere pedestri & equestri. 36 *tendebat*) quo cursum dirigere ambitio ipsum impellebat, incitabat.

Ibi

Ibi brevi tempore [1] barbarorum copiis [2] disie- II.
ctis, [3] tota regione, quam petierat, potitus, loca castellis idonea [4] communivit: multitudinem, quam secum duxerat in [5] agris collocavit; crebrisque [6] excursionibus locupletavit. Neque 2
minus in ea re [7] prudentia, quam felicitate, adiutus est nam cum [8] virtute militum devicisset hostium exercitus, summa aequitate [9] res constituit, atque [10] ipse ibidem manere decrevit. Erat 3

Cap. II. 1 *barbarorum*) *Barbari* Romanis dicuntur, qui non sunt Romani; Graecis, qui non sunt Graeci; (& sic hoc loco Thraces) Aegyptiis, qui non sunt Aegyptii; & alia aut aspera lingua utuntur. Deinde haec vox & ferum, immitem, crudelem significat, imo & imperitum & morum elegantia destitutum. 2 *disiectis*) dissipatis, fugatis. 3 *tota regione*) scil. Chersonesi Thraciae. 4 *communivit*) *Castella & munitiones idoneis locis imponens*, ut est apud Tacit. Ann. 3, 74, 4. ut *claustra perdomitorum*, Curt. 7, 6, 13. *velut frena domitarum gentium*, ibid. 7, 10, 16. 5 *in agris*) Nihil memoratur de urbe, quam condidisset, aut colonia auxisset. Videtur ergo suos in agris, id est, pagis & oppidulis distribuisse C. 6 *excursionibus*) in agrum hostilem praedae caussa factis. Nos hodie ita dicere possumus: *wenn die Soldaten auf parthey ausgehen.* 7 *prudentia quam felicitate*) Utraque imperatori necessaria. *Cicer. pro Leg. Manil. cap.* 10. Quantum enim est invenire praeclara, nisi eventus respondeat? C. 8 *virtute*) *Virtus* κατ' ἐξοχὴν pro fortitudine sumitur. Infra cap. 4. 5. *de eorum virtute non desperari.* 9 *res constituit*) ut brevi post num. 4. *Chersonesi tali modo constituta*, hoc est, rebus ordinatis & compositis. C. 10 *ipse*) ad facilius continendam, quam occupaverat, provinciam.

enim [11] inter eos [12] dignitate regia, [13] quamvis carebat [14] nomine. [15] neque id magis imperio, quam iustitia, consecutus. [16] neque eo secius Athenienſibus, a quibus erat profectus, [17] officia praestabat. [18] Quibus rebus fiebat, ut non minus [19] eorum voluntate perpetuo imperium

---

11 *inter eos*) sc. suos, *quos secum duxerat*, *cum quibus erat profectus*. Inter devictos enim usurpata potestate tyrannica regnum non fuit diuturnum: sed a Scythis primum, deinde a Phoenicibus pulsus, Athenas remigravit, vt observat Plutarchus de sera numinis vindicta. 12 *dignitate*) scil. praeditus seu conspicuus. 13 *quamvis carebat*) Diomedes, vetus grammaticus, lib. I. pag. 387. *Quamvis recipit subiunctiva*. Verum: sed non sola, ut praeter hoc exemplum ex optimis scriptoribus probari potest. Livius 2, 40 *quamvis perveneras*. Ovid. Pont. 1. eleg. 6, 45. *Quamvis est igitur meritis indebita nostris*. C. 14 *nomine*) titulo regio. Sic Vitellius *vocabulum Augusti distulit*, *Caesaris non recepit*, *cum de potestate nihil detraheret*. 15 *neque id magis imperio*) non militari imperandi potestate aut vi, sed spectata inter suos moderatione fastigium illud obtinuit: De Evandro Livius 1, 7. *auctoritate magis, quam imperio regebat loca*. C. 16 *neque eo secius*) & nihilominus. 17 *officia praestabat*) comitia eorum frequentans: in concionem prodiens, deque republica consulens: in periculis iuvans: sponsalia & exequias suas praesentia ornans. Id omne venit apud Latinos nomine *officiorum*. 18 *Quibus rebus*) idem est quod singularis: *Qua re*, *dannenhero*, *derowegen*. Apparet, quod non adeo accurate statuatur, *quare* esse coniunctionem. Si enim non conjunctiones sunt hae formulae: *quibus rebus*, *qua de re*, *qua ex re*, neque *quare* illis erit annumerandum. 19 *eorum voluntate*) Athenienſium & magistratus Athenienſis bona cum venia.

20 ob-

20 obtineret, qui miſerant; quam 21 illorum, cum
quibus erat profectus. Cherſoneſo 22 tali mo- 4
do conſtituta, 23 Lemnum revertitur; & 24 ex
pacto poſtulat, ut ſibi 25 urbem tradant. 26 il-
li enim dixerant, *cum vento borea domo pro-
fectus eo perveniſſet, ſeſe dedituros:* 27 *ſe autem
domum* 28 *Cherſoneſi habere.* 29 Cares, qui tum 5
Lemnum incolebant, etſi 30 praeter opinionem
res 31 ceciderat, tamen non 32 dicto, ſed 33 ſe-

---

20 *obtineret*) retineret, adminiſtraret. 21 *illorum*) novorum colonorum. 22 *tali modo*) ſcilicet felicitate & aequitate & prudentia. 23 *Lemnum revertitur*) ſolvens, ex Eleunte. *Herodot.* 6. *extr. C.* 24 *ex pacto*) *ſecundum pactum* iſtud, quod noſter ſupra c. 1, 5. narravit. *Pactum* eſt conſenſus mutuus & conventio in rem eandem. 25 *ut ſibi urbem tradant*) Myrinam an Hephaeſtiada? Hephaeſtienſes ceſſere poſtulatis: Myrinaei vi expugnati & eiecti ſunt. *Herodot. 6. extr. C.* 26 *illi*) incolae inſulae Lemni. 27 *ſe autem*) ſuppte: *dixit Miltiades.* 28 *Cherſoneſi habere*) *in Cherſoneſo.* Religionis enim, non urbis nomen eſt, nec tamen inuſitata ſyntaxis. Terent. Phorm. 5, 7, 49. *Lemni habuit aliam.* Caeſar Civ. 3, 106. *cum audiſſet Pompeium Cypri viſum.* Iuſtin. 6, 1. *Conon amiſſa bello patria Cypri exſulabat.* C. ſubintellige in inſula aut peninſula Cherſoneſi, Lemnii Cypri. 29 *Cares*) inhabitatores Cariae, quae regio eſt Aſiae minoris. Vid. Tabul. III. 30 *praeter opinionem*) *aliter quam opinati fuerant.* ipſi enim Lemnii per *domum* intellexerant Athenas: Miltiades vero, domum ſibi Cherſoneſi parans, *domum* accipiebat pro ſuo praeſenti habitaculo. 31 *ceciderat*) ut in alea talus luſorius cadit. 32 *non dicto*) *eo quod dixerant*; quia vocabulo *domus* in pactione Athenas, non Cherſoneſum, intellexerant. C. 33 *ſecunda fortuna*) eſt *proſpera, bona, quae voluntatem & nutum no-*

cunda fortuna adversariorum [34] capti, resistere ausi non sunt, atque ex insula demigrarunt. [35] Pari felicitate ceteras insulas, quae [36] Cyclades nominantur, sub Athenienſium redegit potestatem.

III. Eisdem temporibus [1] Persarum rex, [2] Darius, ex Asia [3] in Europam exercitu traiecto, [4] Scythis bellum inferre decrevit. [5] pontem fecit

---

strum sequitur. Movit eos Chersonesus tam repente & tam feliciter devicta. 34 *capti*) decepti; aut potius moti & quasi constricti. 35 *Pari felicitate*) scil. utens. 36 *Cyclades*) Insulae maris Aegaei, circa Delum in *orbem* sitae, unde etiam nomen traxerunt, Andrus, Parus, Naxus, Seriphus & aliae, numero 53. ac in medio Delus. *Plinius 4, 12. C.* Vid. Tab. II.

Cap. III. 1 *Persarum*) quorum regnum Tauro monte & Sinu Persico inclusum. vid. Tabul. I. 2 *Darius*) Hystaspis filius, magis regni usurpatoribus occisis, equi sui hinnitu rex electus. v. Iustin. 1, 10. 3 *in Europam traiecto*) Per Thracicum Bosporum, quem ponte iunxit. *Herodot.* 4, 87. *Polyb.* 4, 43. *C.* 4 *Scythis*) non Asiaticis, sed sitis inter Tanaim & Iaxartem amnes Europaeis. v. Tabul. I. Caussa belli vel negatis a Iancyro, Scytharum rege, filiae nuptiis. *Iustin.* 2, 5, 9, vel ex iniuria Medorum genti ab Scythis antea illata. *Herod.* 4. *principio. C.* 5 *pontem in Istro*) ubi fluvius proxime ante divortium adhuc coniunctus est. Herodot. IV, 89. *fluvii angustias, ex quibus Istri artificium divortium fecit, ponte iunxit.* Unde etiam de Scythis, quos oppugnatum rex ibat, constare potest. In auxiliis Scytharum erant Thauri, Agathyrsi, Geloni & Sauromatae. *Herod.* 4, 102. *C.* *Ister* est fluvius Europae notissimus, qui per Germaniam, Hungariam, & Thraciam in pontum Euxinum fluit. Alio no-

in

in Istro flumine, [6] qua copias traduceret. eius pontis, dum ipse abesset, custodes reliquit [7] principes, quos secum ex [8] Ionia & Aeolide duxerat. quibus singulis ipsarum [9] urbium [10] perpetua de- 2
derat imperia. sic enim putavit, facillime se [11] Graeca lingua loquentes, qui Asiam incolerent, sub sua retenturum potestate, si [12] amicis suis oppida tuenda tradidisset: quibus [13] se oppresso, nulla spes salutis relinqueretur. [14] in hoc fuit 4
tum numero Miltiades, cui illa custodia crederetur. Hic, cum crebri afferrent nuncii, [15] male

---

mine vocatur *Danubius*, germ. *die Donau*. v. Tab. I. & Plin. 4, 12. 6 *qua*) id est in qua via, adverbialiter. 7 *principes*) in amicitiam assumptos, urbium *primarios cives, principes civitatis*. Themist. c. 8. *C.* 8. *Ionia & Aeolide*) ambae regiones sunt Asiae minoris, occidentem versus mare Aegaeum attingentes. Vid. Tab. III. 9 *urbium*) in Ionia & Aeolide. 10 *perpetua imperia*) continua, non interrupta, quibus tyranni efficiuntur. Herodotus 4, 137. διὰ Δαρεῖον ἕκαστος αὐτέων τυραννεύει πόλιος. 11 *Graeca lingua loquentes*) Ii sunt Iones & Aeoles, quorum dialectus in Graeca lingua notae sunt. 12 *amicis*) principibus illis singularis perpetuique imperii dulcedine illectis, qui iam multum valebant apud Regem amicitia. 13 *se oppresso*) se (Dario) prodito aut victo, nulla spes dominandi in vrbibus concessis foret reliqua. *C.* 14. *in hoc numero*) *inter hos principes relictos. cui illa custodia*) cui pons servandus traderetur. 15 *male rem gerere Darium*) quamlibet enim hostes non fecerint pugnae facultatem: amisit tamen hominum octoginta millia *Iustin.* 2, 5. *C.* 16 *rem gerere*) *Rei* vocabulum generale est, & omnia notat: h. l. *bellum*, ut infra 23, 8, 5. *quo cornu rem gessit*. Sic *res militaris omnem, totius militiae apparatum* notat.

rem

16 rem gerere Darium, 17 premique 18 ab Scythis,
Miltiades hortatus est pontis custodes, 19 *ne a*
4 *fortuna datam occasionem liberandae Graeciae di-*
mitterent. nam si cum his copiis, quas secum
20 *transportaverat, interiisset Darius, non solum*
Europam fore tutam, sed etiam eos, qui 21 *Asiam*
incolerent Graeci genere, liberos a Persarum futu-
ros 22 *dominatione & periculo. Id & facile effici*
posse, ponte enim 23 *rescisso,* 24 *regem vel* 25 *ho-*
stium 26 *ferro, vel inopia, paucis diebus interi-*
5 *turum.* Ad hoc consilium cum plerique 27 acce-

---

17 *premi*) urgeri, & pelli, & in angustias redigi ab instantibus Scythis: *die ihn bald da, bald dort zwackten.* 18 *ab Scythis*) Elegans *Ab* ante S. Cicero Fam. 1, 4. & Artic. 10, 4. *ab senatu:* Caesar Gall. 7, 62. *ab sinistro:* Livius 27, 2. *ab sole orto:* & 28. extrem. *cum ingenti rerum ab se gessarum titulo:* & 31. 12. *ab sacrilegiis. C.* 19 *ne dimitterent*) id est, ut uterentur commoda occasione. 20 *transportaverat*) traduxerat ultra Istri pontem. 21 *Asiam incolerent Graeci genere*) in Ionia, Aeolide, Caria, & aliis eis Taurum montem locis. *Liv.* 37, 35. *extrem. C.* 22 *dominatione*) Plus est alias haec vox, quam imperium, sed h. l. idem fere, quamvis neutrum Graeci libertatis amantes ferre libenter poterant; tyrannicam autem Persarum crudelitatem maxime aversabantur. 23 *rescisso*) *dissoluto*, ut dicitur infra 2, 5, 1; vel *interrupto*, ut reddit Caesar B. G. 7, 19; & Justin. 2, 13, 5. 24 *regem*) Darium. 25 *hostium*) Scytharum. 26 *ferro*) *Ferrum* pro *gladio* & armis ponitur, tanquam materia pro materiato: & deinde pro *pugna*, tanquam adiunctum pro subiecto, vel signum pro re signata. 27 *accederent*) *cum consentirent; cum consilium approbarent.* Metaphora deducta est a senatu Romano: quoties enim aliquid decernendum erat, & derent,

derent, [28] Hiſtiaeus Mileſius, ne [29] res conficeretur, obſtitit, dicens, *non idem ipſis, qui* [30] *ſummas imperii tenerent,* [31] *expedire, & multitudini: quod* [32] *Darii regno* [33] *ipſorum niteretur dominatio. quo* [34] *exſtincto,* [35] *ipſos* [36] *poteſtate expulſos civibus ſuis* [37] *poenas daturos. Itaque adeo ſe abhorrere a* [38] *ceterorum conſilio, ut ni-*

---

diverſae proponebantur ſententiae, ſurgebant omnes a loco ſuo, & quisque ad eum *accedebat,* cuius ſententiam probaret. Et hoc notat *pedibus ire in alicuius ſententiam.* Gellius Noct. Att. 3, 18 Roſinus Ant. 7, 5. 28 *Hiſtiaeus Mileſius*) Praefectus Ioniae, ab urbe Mileti ſic dictus. Tab. III. 29 *res conficeretur*) nec fieret id, quod Miltiades ſuaſerat. 30 *ſummas imperii*) ſcil. *res*, ſic etiam in ſingulari *ſumma imperii,* quod ſaepius apud noſtrum auctorem occurrit. *Summas imperii tenere* eſt dominari. 31 *expedire*) utile eſſe & ſalutare. Non reſpexit Hiſtiaeus fidem Dario datam, multo minus communem totius populi ſalutem, ſed ſuum unice dominium. 32 *Darii*) vid. num. 3. huius Capitis. & ibi ex Herodoto dicta. Ipſe Hiſtiaeus ita dominabatur Mileſiis auſpicio regis Darii. C. 33 *ipſorum*) principum Ioniae & Aeolidis. 34 *exſtincto*) ſublato vel hoſtium ferro vel inopia. 35 *ipſos*) Principes Ion. & Aeolid. 36 *poteſtate expulſos*) imperio exutos & cedere coactos. Herodot 4, 137. *malle* enim *ſingulas civitates popularem, quam tyrannicum ſtatum.* C. 37 *poenas daturos*) *Poenas dare* non notat aliquem punire, ſicut dicimus, *plagas dare.* Sed *poenas alicui dare* eſt, ab aliquo puniri. Ratio huius locutionis eſt, quia *dare* aliquando idem notat, quod *pati.* Nemeſianus Cynegetico v. 203. *multamque canes diſcrimine nullo Dant ſtragem:* id eſt, patiuntur. Plura exempla ibi notavit Barthius. 38 *ceterorum*) Miltiadis & qui Miltiadem ſequerentur.

hil

hil putet ipsis utilius, quam [39] *confirmari regnum Persarum.* Huius cum sententiam plurimi essent secuti, Miltiades non dubitans, [40] tam multis consciis ad regis aures [41] consilia sua perventura, [42] Chersonesum reliquit, ac rursus [43] Athenas demigravit. Cuius ratio etsi [44] non valuit, tamen [45] magnopere est laudanda: cum [46] amicior omnium libertati, quam suae fuerit dominationi.

IV. Darius autem, cum ex [1] Europa in Asiam rediisset, hortantibus [2] amicis, ut Graeciam redige-

---

39 *confirmari*) stabile ac salvum esse. 40 *tam multis*) id est, dum tam multi audiverant & norant, quae praesentibus omnibus proposuerat. Sic & infra 10, 8, 3. *Res multis consciis, quae gereretur, elata.* 41 *consilia*) de ponte rescindendo, & de agitata proditione. 42 *Chersonesum reliquit*) Darium ergo per Thraciam in Scythas moventem secutus erat, ut Chersonesi dominus, non tanquam civis Athenienſis. C. 43 *Athenas*) in urbem Graeciae inter Macedoniam & Achaiam. vid. Tab. II. 44 *non valuit*) frustra fuit. 45 *magnopere est laudanda*) Ita statuit Nepos ex odio in reges Romanis congenito. Nam utcunque consilium Miltiadis laudatur, iniustum tamen erat, & contra fidem regi Dario datam. C. 46 *amicior*) studiosior in afferenda libertate suorum, quam in conservanda propria potestate. Melius certe populo voluit esse quam sibi & regi. Conf. 9, 5. 2.

Cap. IV. 1 *ex Europa in Asiam*) non pristina via, sed ex Sesto Hellespontum navibus traiiciens *Herodot.* 5, 143. Reliquit tum ducem Megabyzum cum exercitu, qui Macedoniam Persis vectigalem fecit. *Curt.* 5, 8. *n.* 16. *Iustin.* 7, 3. *Herodot.* 5, 1. & 98. C. 2 *amicis*) *satrapis consiliariis*, adiutoribus rerum gerendarum & gratia Regis valentibus, vide in Eumene c. 2. n. 4. C.

ret

ret in ſuam poteſtatem, claſſem quingentarum navium comparavit, [3] eique [4] Datim praefecit, & [5] Artaphernem; hisque ducenta peditum millia & decem [6] equitum dedit: cauſſam [7] interſerens, *ſe hoſtem eſſe Athenienſibus*, [8] *quod eorum auxilio* [9] *Iones* [10] *Sardes* [11] *expugnaſſent*, [12] *ſuaque* [13] *praeſidia interfeciſſent.* Illi praefecti regii, [14] claſſe ad [15] Euboeam appulſa, [16] celeriter [17] Eretriam ceperunt, omnesque eius gentis cives abreptos in Aſiam ad [18] regem miſerunt. Inde ad

---

3 *eique*) *claſſi* ſcilicet, id eſt navium multitudini. 4 *Datim*) Medum genere. *Herodot.* 6, 49. C. 5 *Artaphernem*) fratrem Darii. *Iuſt.* 2, 10. 6 *decem equitum*) ſcil. *millia.* 7 *interſerens*) *interponens*, ut eſt 2, 7, 1. Rumorem ſicut ſemen ſpargi curabat, praetextus hic erat belli. 8 *quod*) *eo quod*, vel *quia.* 9 *Iones*) Incolae Ioniae provinciae Aſiae minoris. vid. Tab. III. 10 *Sardes*) *Sardes, ium*, metropolis erat Lydiae, Croeſi regia, cuius etiam mentio fit in ſacris, Apoc. 3, 1. vid. Tab. III. 11 *expugnaſſent*) Ariſtagoras, Mileſiorum tyrannus, auxilio Athenienſium & Eretrienſium, ut ultione repellerent, quae Ionibus intentabant Perſae, Sardes expugnavit & exuſſit. *Herodot.* 5, 99. & 7, 8. C. 12 *ſuaque*) Darii, qui Sardibus Artaphernem antea praeſecerat. 13 *praeſidia*) id eſt, milites praeſidiarios tuendae urbi impoſitos. 14 *claſſe appulſa*) id eſt, poſt claſſem appulſam, ſeu poſtquam claſſis appulſa eſt. 15 *Euboeam*) inſulam maris Aegaei, hodie Negropontem quae a Graecia freto non adeo lato erat avulſa, quod Euripus vocatur. 16 *celeriter*) triduo, aut, ut alii tradunt, ſeptem dierum intervallo. 17 *Eretriam*) urbem Euboeae. Vid. Tab. II. 18 *regem*) Darium; qui mortem ſuis minatus erat, niſi captivos duci curarent Eretrienſes Athenienſesque. Nam mos ille fuit antiquus, ſubactas regiones vacuas incolis facere &

9 Atti-

[19] Atticam accesserunt, ac suas copias in campum [20] Marathona [21] deduxerunt. [22] Is [23] abest ab [24] oppido circiter [25] millia passuum decem.
3 [26] Hoc tumultu Athenienses tam propinquo, tamque magno permoti, auxilium nusquam, nisi [27] a Lacedaemoniis, petiverunt: [28] Philippi-

---

captivos alio transferre. conf. Curt. 5, 5, 5. 19 *Inde ad Atticam*) quia Athenienses viginti naves auxilio miserant Ionibus, socii illorum in expugnandis Sardibus. *Herod. c. l. C.* 20 *in campum Marathona*) Herodoto 6, 102. χωρίον dicitur: Plinio 4, 7. *locus Marathon:* Stephano & Pausaniae Att. p. 31. δῆμος, (al. pag. 9.) singulari apud Athenienses notione. Erat enim campus, sed habitatus, & qui in Tetrapoli Attica ab eodem Stephano numeratur. Adde Meursii Reliqua Attica cap. 8. *C.* Notetur hic accusativus Graecus, & quod hoc campo Marathone, Marathoniaque pugna hic descripta sit nihil in tota antiquitate clarius. 21 *deduxerunt)* duce Hippia, Pisistrati tyranni filio. *Herodot. 6*, 102. & 107. *C.* 22 *is)* campus Marathonius. 23 *abest) distat.* Sic Plautus Aulul. 2, 8, 10. dixit *prope abesse ab aliquo*, id est, non procul abesse vel remotum esse. Vid. Parei Lexicon Criticum pag. 1002. seq. 24 *oppido)* Athenarum. Eodem modo a Graecis eadem urbs absolute vocatur ἄστυ. 25 *millia passuum decem*) quae faciunt duo milliaria Germanica cum dimidio. Passus autem Geometricus constat quinque pedibus. 26 *tumultu*) id est, hoc ingruentis belli terrore. 27 *a Lacedaemoniis*) suis tunc foederatis; Sed illi post pugnam demum venerunt. 28 *Philippidemque cursorem)* Polluci 3, 30. est appellativum & muneris nomen. *Philippides* aeque ac ἡμεροδρόμος in cursorum vocabulis positum: Herodoto 6, 105. proprium nomen est, leviter mutatum in *Philippidem* Ait enim: *Mittunt Spartam praeconem Philippidem. C.* conf. Plin. 7, 20.

dem-

demque curſorem eius generis, qui [29] hemerodromi vocantur, [30] Lacedaemonem miſerunt, ut nuntiaret, [31] quam celeri opus eſſet auxilio. [32] Domi autem [33] creati [34] decem praetores, qui 4
exercitui praeeſſent: [35] in eis Miltiades, inter quos magna fuit [36] contentio, utrum [37] moenibus ſe defenderent, an obviam irent hoſtibus,

---

29 *Hemerodromi*) Livius 31, 24. *Hemerodromos vocant Graeci, ingens die uno curſus emetientes ſpatium. C. curſores diurni*, ab ἡμέρα, *dies*, & δρόμος, *curſus*, quibus opponuntur νυκτιδρόμοι, *curſores nocturni*. Vid. Henr. Stephan. Schediaſm. 4, 2. 30 *Lacedaemonem miſerunt*) Hoc iter mille centum quadraginta ſtadiis definiunt, quod biduo confectum. Sed nihil ad pugnam auxilii miſerunt Lacedaemonii, religionem cauſſati, qua ſibi non liceret cum exercitu exire, antequam orbem compleſſet luna. *Pauſan. Att. p.* 26. *Herod.* 9, 106. *Iuſtin.* 2, 9. C. 31 *quam celeri*) i. e. in quam celeri auxilio omne opus eſſet ſitum. 32 *domi*) intra moenia Athenienſium. 33 *creati*) facti. 34 *decem praetores*) στρατηγοί. Singulorum imperium erat unius diei per vices. Ariſtides, cum ſua dies veniſſet, imperium tradidit Miltiadi, quem ceteri praetores ſecuti ſunt, ut hic ſolus imperaret. *Plutarch. Ariſtid. p.* 321. *Herodot.* 6. c. 110. C. 35 *in eis*) *inter eos*, ut ſupra praef. n. 1. 36 *contentio*) certamen, diſſenſus, diſceptatio propter diverſas ſententias. 37 *Moenibus ſe defenderent*) intra urbem ſe tuerentur. *Moenia* hoc loco muros ſignificant a *muniendo* dicta: alias ab eis diſtinguuntur & notant *aedificia alicuius urbis*. Hinc Florus 1, 4, 2. de Anco: *Hic igitur & moenia muro amplexus eſt*. Et Caeſar B. C. 2, 16, 2. *pene aedificata in muris ab exercitu noſtro moenia*. Adde Gronovium obſerv. 2, 12.

38 acie-

38 acieque 39 decernerent. 40 Vnus Miltiades maxime 41 nitebatur, *ut* 42 *primo quoque tempore castra fierent. id si factum esset, & civibus* 43 *animum accessurum, cum viderent de eorum* 44 *virtute non desperari: & hostes* 45 *eadem re fore tardiores. si animadverterent,* 46 *auderi adversus se tam exiguis copiis dimicare.*

V. 1 Hoc in tempore nulla civitas Atheniensibus

---

38 *acieque*) i. e. in acie ad pugnandum instructa. 39 *decernerent*) *Decernere* proprie *etwas beschliessen:* hic de proelio usurpatur, quia *diiudicat*, utra partium maior sit, vel id, de quo pugnatur, accipere debeat. Hoc verbum etiam occurrit 18, 9, 6; & 23, 4, 1; nec non apud Caesarem & alios: Schottus tamen hic legit *decertarent*, quod & 23, 10, 4. legitur. 40 *unus*) solus, unicus. 41 *nitebatur*) suadendo eo allaborabat. 42 *primo quoque tempore*) sicut καιρὸς Graecis est εὐκαιρία & nos dicimus *das tempo in acht nehmen. quavis occasione, quae prima vice se offerret, arrepta.* 43 *animum acess.*) Caes. B. C. 3, 72. *Tantum fiduciae ac spiritus Pompeianis accessit.* Eo maiorem fiduciam sui habet miles, quo plus spei in eo ponitur. 44 *virtute*) fortitudine, ut supra. 45 *eadem re*) *eadem de caussa.* Vid. quae supra c. 2. 3. de formula *quibus rebus* notavimus. 46 *auderi*) passive & impersonaliter. cons. Vell. 2, 56. Liv. 21, 4; & 35, 35. Promta audacia formidolosos reddit alios.

Cap. V. 1 *hoc in tempore*) Non male *in* abundat, quod, quoties omissum est, subauditur. Pari modo abundat in Plaut. Cap. 1, 2, 64; Ter. And. 4, 5, 24; Suet. Tib. c. 60; & Claud. c. 18.

2 auxi-

2 auxilio fuit praeter 3 Plataeenſes. 4 ea 5 mille miſit militum. Itaque horum adventu 6 decem millia armatorum completa ſunt: quae 7 manus 2
mirabili 8 flagrabat pugnandi cupiditate. quo factum eſt, ut plus, quam 9 collegae, Miltiades valuerit; eius enim auctoritate 10 impulſi Athenienſes copias ex urbe eduxerunt, 11 locoque idoneo caſtra fecerunt. deinde poſtero die ſub

---

2 *auxilio fuit)* i. e. auxilium praeſtitit. 3 *Plataeenſes)* Plataea a lata planitie dicta Boeotiae civitas, quae a Thebanis vexata, in clientelam ſe Athenienſium dediderat. *Herodotus* 6, 108. C. Vid. Tab. III. 4 *ea)* ſcil. Plataeenſium civitas. 5 *mille militum)* Latine, ut Gellius 1, 16. probavit. (*ein tauſend*) Sic Cicero pro Mil. c. 20; & noſter in Datame c. 8. *mille hominum.* Horatius Satyr. 2, 3, 197. *mille ovium.* Adde Torrentium ad Horat. Satyr. 1, 6, 111. C. 6 *decem millia)* Hunc numerum ut complerent, etiam ſervos manu miſerunt. *Pauſan. Attic. p. 31; Achaic. p. 220.* C. 7 *manus)* copia militum. Vide ſupra ad c. 1, 4. 8 *flagrabat) valde cupiebat* in pugnam progredi. conf. Iuſtin. 2, 9, 11. Verba *flagrare, ardere,* & ſimilia magnum affectum notant. Sic *flagrare amore, odio, ira.* 9 *collegae)* reliqui creati Praetores, qui lenta conſilia ſecuti pugnam diſſuaſerant. Vid. c. 4. n. 4. & 5. C. 10 *impulſi)* quaſi omni vi permoti. *Valet enim in conſiliis auctoritas plurimum,* Quintil. 3, 10. 11 *locoque idoneo)* in campo Marathone, qui, quamquam totus videbatur *ad equitandum peropportunus,* ut Herodotus 6, 102. auctor eſt; tamen in illo eam Miltiades partem ſuis caſtris & pugnae elegit, quae arborum raro tractu hoſtis equitatum impediret. C.

[12] montis radicibus, acie [13] e regione instructa, [14] nova arte, [15] vi summa proelium [16] commiserunt. namque [17] arbores multis locis erant rarae, hoc consilio, ut & montium [18] tegerentur altitudine, & arborum [19] tractu equitatus hostium impediretur, ne multitudine [20] clauderentur.
4 Datis, etsi non locum [21] aequum videbat suis, tamen [22] fretus numero copiarum suarum confligere cupiebat: eoque magis, quod, priusquam

---

12 *sub montis radicibus*) *ad ima montis*, in imis montis partibus. Metaphora desumta a *plantis* vel *arboribus*, qua etiam utitnr Florus 2, 3, 7. *sub imis Alpium radicibus*, & 3, 20, 4. *ad imas Vesuvii radices*. 13 *e regione*) ex adverso, *gegen über*. 14 *nova arte*) inventio prorsus singulari & e re nata celeriter reperto. *Consilium novum* vocat. 18, 8, 4; & Florus 4, 2, 32. 15 *vi summa*) per vires vimque pugnantium militum. 16) *commiserunt*) id est, praeliati sunt, *haben sie das treffen geliefert*. Sic *praelium conserere*, Liv. 21, 4: *inire*, ibidem c. 12; *edere*, ibid. c. 29. 17 *arbores rarae*) *sparsae*, *dünne*. Sunt qui *satae* vel *stratae* malunt, quia sequatur *hoc consilio*, quod *naturae* opponatur. Sed & *rarae* salvum est, quod raritas admittat quidem equitatum, discursum autem liberiorem impediat. Hoc naturae opus ad consilium traxit Miltiades. C. 18 *tegerentur*) ipsi scil. Athenienses cum sociis defenderentur. 19 *tractu*) i. e. longa serie, *von dem langen striche des gehoelzes*, arbores tractim enatae Miltiadi subsidium, hosti obstaculum attulerunt. Saltus Marathonii meminit Pausan. lib. I. 20 *clauderentur*) Si nempe longe plures equites simul omnibus locis irruere potuissent. 21 *aequum*) *planum*, *commodum*. Germ. *der ort war ihnen eben nicht vortheilhaftig*. Spatium ibi erat suis angustius & periculosius. 22 *fretus numero cop.*) satis confisus multis copiis.

23 Lace-

23 Lacedaemonii ſubſidio venirent, dimicare utile arbitrabatur. Itaque in aciem 24 peditum centum, equitum decem millia produxit, proeliumque commiſit. In quo tanto plus 25 virtute valuerunt Athenienſes, ut 26 decemplicem numerum hoſtium profligarent: adeoque perterruerunt, ut Perſae non caſtra, ſed 27 naves peterent. 28 Qua pugna nihil 29 adhuc eſt nobilius. nulla enim unquam tam exigua 30 manus tantas 31 opes proſtravit.

ſuis. 22 *prinsquam Lacedaemonii*) Vide dicta ad c. 4. n. 3. Sero enim & poſt pugnam venerunt Lacedaemoniorum auxilia, cum ante plenilunium nollent educere exercitum. *Herodot.* 6, 120. C. 24 *peditum centum*) ſcil. millia; alterum tantum integrum reliquit. v. ſupra cap. 4, 1. 25 *virtute*) virtute ſcil. bellica ſeu fortitudine. 26 *decemplicem numerum*) *decies maiorem multitudinem. Hinc viros, inde pecudes putares*, ait Iuſtinus 2, 6, 12. Pauſan. Meſſen. pag. 135. circiter triginta myriades Medorum occidebantur ab illis, qui decem millia conficiebant. 27 *naves peterent*) Nihilominus poſt acceptam cladem Sunium prætervecti, Athenas oppugnatum ibant: ſed aeque Miltiadis celeritate & ſolertia reiecti ſunt. *Herodot.* 6, 116. *Frontin.* 4, 7, 43. C. Ex navibus, in quas confugerunt, multae ſuppreſſae, multae captae. v. Iuſtin. l. c. 28 *qua pugna nihil eſt nob.*) id eſt nobiliſſima haec eſt pugna & victoria celeberrima, teſte Plutarcho a trecentis auctoribus deſcripta. 29 *adhuc*) *huc usque, ad hoc usque tempus.* Germ. *noch zur zeit, bis hieher, bis dato.* Eadem ſignificatione uſus Caeſ. B. G. 2, 32. & 3, 57. Terent. Phorm. 3, 1, 15. &c. 30 *manus*) copia ſeu portio militum. 31 *opes*) Nimirum *nimiae opes magnae iacturae locum faciunt.* Curt. 4, 11, 8. Adhibetur hæc vox de co-

VI. 1 Cuius victoriae non 2 alienum videtur, quale praemium Miltiadi sit tributum, docere, quo facilius intelligi possit, eamdem omnium
2 civitatum esse 3 naturam. Vt 4 populi nostri honores 5 quondam fuerunt 6 rari & tenues, ob eamque caussam gloriosi; nunc autem 7 effusi atque 8 obsoleti: sic olim apud Athenienses fuis-
3 se reperimus. namque huic Miltiadi, qui Athenas, totamque Graeciam liberavit, talis honos tributus est in porticu, quae 9 Poecile vocatur,

---

piis & toto apparatu bellico aliisque rebus, quae ad bellum gerendum spectant. Notum est oraculum Croeso Lydorum regi datum, quod latine versum extat apud Cicer. de Divin. 2, 56. *Croesus Halyn penetrans magnam pervertet opum vim.* 32 *prostravit*) protrivit, *zu boden geleget.*

Cap. VI. 1 *Cuius victoriae*) ad hunc genitivum refert *praemium.* Sensus est: Non praeter rem videtur docere, i. e. referre, exponere, quale praemium huius victoriae sit secutum. 2 *alienum*) *non ineptum, intempestivum, vel incommodum hoc loco;* graecum ἄσκοπον vel ἀλλότριον idem valet. 3 *naturam*) conditionem, consuetudinem, ingenium. 4 *populi nostri*) scilicet Romani. 5 *honores*) virtutum praemia, dona militaria. 6 *rari & tenues*) *non cuivis, nec saepe, nec splendide obveniebant.* 7 *effusi*) *in quoscunque delati,* immoderati & nimis frequentes. Metaphora desumitur ab *aqua,* quod ubique effunditur. 8 *obsoleti*) *crebritate sua* aut exsuperante aliorum magnitudine *vilescentes.* Sic Curt. 9, 1. 2. *Iam vilia & obsoleta esse spolia de Persis. C.* 9 *Poecile*) Pausan. Attic p. 14. *a picturis* (quas ibidem ordine recenset) *porticus Athenis vocatur Poecile,* hoc est *varia.* Prius dicta fuit πλησιαναξιος, *Plutarch. Cimon. f. 480.* Depicti autem duces erant tam Graecorum quam hostium. *Plin.* 35, 8. *extr. C.*

cu

cum pugna depingeretur [10] Marathonia: ut in [11] decem praetorum numero [12] prima [13] eius imago poneretur, isque [14] hortaretur milites, proeliumque committeret. Idem ille populus, 4
posteaquam [15] maius imperium est nactus, & [16] largitione [17] magistratuum [18] corruptus est, [19] trecentas statuas [20] Demetrio Phalereo [21] decrevit.

---

10 *Marathonia*) denominata a campo Marathone. vide caput anteced. A Panaeo autem, fratre Phidiae, pictum id proelium, ut Plinius notat H. N. 35. 8; ubi & quos duces in eo pinxerit, narrat. 11 *decem praetorum*) electorum ab Athenienſibus. Vid. cap. 4. n. 4. 12 *prima*) *primo loco*, vel ita, ut *primum in oculos caderet.* 13 *eius*) Miltiadis pictura, quam imitatus postea Chabrias est, de quo infra 12, 1, 3. 14 *hortaretur*) more imperatorum, qui ante proelium oratione excitabant militum virtutem. 15 *maius Imperium*) Hoc ambitionis nutrimentum est. *Crescunt cum ipsa imperii magnitudine vitia*, Florus 2, 19, 1. Utrique populo *ea materies omnium malorum.* Sallust. Catil. cap. 10. *Quanto rerum minus, tanto minus cupiditatis fuit.* Livius praefat. 16 *largitione*) donis ad obtinendum munus datis. 17 *magistratuum*) *earum personarum, quae magistratus libenter ambiebant* 18 *corruptus*) depravatus. 19 *trecentas statuas*) Strabo 9. pag. 274. *plures trecentis.* Plinius 34, 6 *Nulli arbitror plures statuas dicatas, quam Phalereo Demetrio Athenis.* Laertius refert 5, 5 *trecentas sexaginta;* Et Varro *totidem, quot luces habet annus absolutus.* vid. Voss. de Hist. Graec. 1, 12. C. 20 *Demetrio Phalereo*) Philosophus fuit, Theophrasti discipulus. *Cic. Off.* , 1. *Strab.* 9 pag. 274. a Cassandro Athenis praefectus, tot statuis honoratus est, quod popularem statum correxit potius, quam evertit. Sed deiectae hae statuae sunt, Cassandro mortuo, ipsoque Demetrio propter inimicorum invi-

VII. Post hoc proelium classem septuaginta navium Athenienses eidem Miltiadi dederunt, ut [1] insulas, quae [2] barbaros adiuverant, bello persequeretur. [3] quo imperio [4] plerasque [5] ad officium redire coegit, nonnullas [6] vi expugna-
2 vit. Ex his [7] Parum insulam [8] opibus elatam, cum [9] oratione reconciliare non posset; copias e navibus eduxit, urbem [10] operibus clausit, omnique [11] commeatu privavit: deinde vineis [12] ac testudinibus constitutis, propius muros ac-

---

diam in Aegyptum fugiente. *Strabo c. l.* adde 19, 3, 1. *C.* 21 *decrevit*) subaudi *ut ipsi* (Demetrio Phalereo) *cives ponerent. C.*

Cap. VII. 1 *insulas*) incolas insularum maris Aegaei, Cycladum. Vid. Tabul. II. 2 *barbaros*) *Persas* in bello contra Graecos *C.* 3 *quo imperio*) id est dum fungebatur hac praefectura classis. 4 *plerasque*) insulas earumque inhabitatores. 5 *ad officium*) obsequium, quo Athenienſibus erant obstricti. 6 *vi*) id est manu armata. 7 *Parum insulam*) maximam Cycladum & felicissimam, auctore Ephoro historico apud Stephanum Byzantium: marmoribus divitem, unde opes erant, quibus elata fuit *C.* 8 *opibus elatam*) *superbam propter divitias & magnificentiam suam*, quae augebantur ex copiose divendito lapide Pario seu marmore. 9 *oratione reconciliare*) Io. Fr. Gronovius Observ. 2, 10. mavult *ratione*, sicut Velleius dixit 1, 9. *ratione magis, quam vi persuasit. C.* Ter. Eun. 4, 7, 19. *Omnia prius experiri verbis, quam armis, sapientem decet.* 10 *operibus clausit*) *fossa, vallo, aggere, turribus cinxit, circumdedit.* Livius 37, 5. *non corona, sed operibus oppugnare urbem est adortus. C.* 11 *commeatu*) annonae subvectu, ut inopiam domaret; er hat alle zufuhr abgeschnitten, alle päſſe geſperret. 12 *vineis ac testudinibus*) machinis bellicis contextis cessit.

ceſſit. Cum iam [13] in eo eſſet, ut [14] oppido potiretur, procul in [15] continenti [16] lucus, qui ex inſula conſpiciebatur, neſcio [17] quo caſu, nocturno tempore [18] incenſus eſt, cuius flamma [19] ut ab oppidanis [20] & oppugnatoribus eſt viſa, [21] utrisque venit in opinionem, ſignum a [22] claſſiariis regiis [23] datum. [24] quo factum eſt, ut 4
& [25] Parii a deditione [26] deterrerentur, & Miltia-

---

tabulatis aut ſcutis, *ſturm- und ſchild-dæcher.* Adi Lipſium Poliorcet. 1, 7 & 8. & Veget. 4, 14 & 15. C. 13 *in eo eſſet*) ſcil. obſidio, in eo temporis & laborum puncto: *als es darauf ſtunde,* 14 *oppido*) quod toti inſulae imperabat. 15 *continenti*) Aſiae minoris oppoſitae, *in terra firma,* quae inſulae & peninſulae contradiſtinguitur, *auf feſtem lande.* Vox terrae additur infra 2, 3, 2. 16 *lucus*) ſilva quaedam amoenior, arboribus denſis & proceris conſita & Diis ſacra. 17 *quo caſu*) fortuito & inopinato eventu. De huiusmodi caſibus vide Forſtner. Obſervat. ad Tacit. Annal. 1. p. 93 ſeq. 18 *incenſus eſt*) aliter Pariae obſidionis cauſſam Herodotus narrat 6, 134. ex traditione Pariorum; ac Ephorus apud Stephanum Byzantium in *Paros* cum noſtro conſentit. C. 19 *ut*) id eſt *poſtquam* vel *cum.* conf. 14, 3, 4; 25, 10, 1; &c. 20 *oppugnatoribus*) Miltiadis copiis urbem obſidentibus. 21 *utrisque*) Utrique, Parii & Athenienſes oppugnati ſunt; *es iſt beyden theilen die meinung beygekommen.* 22 *claſſiariis*) *qui in claſſe ſeu navibus regis Perſarum erant.* 23 *datum*) ſcilicet eſſe. De tali ſigno ignis Vegetius 3, 5. ait: *Per noctem flammis, per diem fumo ſignificari ſociis, quod aliter nunciari non poteſt.* Exempla vide in Caeſ. B. G. 5, 48; & 8, 3. 24 *quo*) neutrius generis, pro *qua re* vel *quibus rebus.* Vide ſupra cap. 2. not. 18. 25 *Parii*) *incolae inſulae Pari.* 26 *deterrerentur*) metuerant ſibi a Perſis, ſi Graecis ſe dediſſent. C.

des [27] timens, ne classis regia adventaret, [28] incensis operibus, quae statuerat, cum totidem navibus [29] atque erat profectus, Athenas magna
5 cum [30] offensione civium suorum rediret. Accusatus ergo [31] proditionis, quod cum Parum expugnare posset, [32] a rege [33] corruptus [34] infectis rebus [35] a pugna discessisset. Eo tempore aeger erat vulneribus, [36] quae in oppugnando oppido acceperat. Itaque, quoniam ipse [37] pro se dicere non posset, [38] verba pro eo fecit fra-
6 ter eius Tisagoras. [39] Caussa cognita, [40] capitis

---

27 *timens*) Terror fuit Panicus, *qui hominibus mentem consiliumque eripit*, Hirt. B. Alex. c. 18. *Vana eiusmodi pro veris maxime in bello valere*, ait Livius 34, 12. 28 *incensis operibus*) multum lignorum in vallo & aggere erat, quibus urbes obsidebantur: turres totae ligneae, etiam *machinae* μηχανήματα, quibus Ephorus Miltiadem usum in hac oppugnatione tradit. C. 29 *atque*) *quam* vel *quot*, *als*. 30 *offensione*) *indignatione, succensione*. Malevolis per errorem suum occasionem ad nocendum sibi praestitit. 31 *proditionis*) crimine proditionis a Xantippo Ariphronis filio. 33 *rege*) *Persarum* scil. qui Graecis κατ' ἐξοχὴν Rex audiebat. 32 *corruptus*) precio vel praemio sumto depravatus, *verblendet, bestochen*. 34 *infectis*) i. e. rebus non rite peractis, 35 *a pugna disc.*) oppugnatione irrita abiisset & obsidionem solvisset. 36 *quae acceperat*) Herodotus hanc caussam affert, *luxatum fuisse femur, cum desiliret ex solurio vel maceria*. 37 *pro se dicere*) *respondere in iudicio, quae ad sui excusationem pertinebant*. 38 *verba pro eo fecit*) Argumentum defensionis dicit Herodotus 6, 136. fuisse victoriam Marathoniam & Lemni occupationem. 39 *caussa cognita*) facta disceptatione iudiciaria, *nachdem seine sache zum rechtlichen erkenntniss gekommen.*

absolutus, pecunia multatus est, eaque [41] lis [42] quinquaginta [43] talentis aestimata est, quantus in classem sumtus factus erat. Hanc pecuniam [44] quod [45] solvere non poterat, [46] in vincula publica coniectus est, ibique [47] diem obiit supremum.

Hic etsi crimine [1] Pario est accusatus, tamen VIII. alia fuit caussa [2] damnationis. Nam Athenienses propter [3] Pisistrati [4] tyrannidem, quae [5] paucis annis [6] ante fuerat, omnium suorum civium

---

40 *capitis*) a poena capitis s. vitae. 41 *lis aestimata*) i. e. caussa, de qua lis fuerat, in summam redacta est. 42 *quinquaginta*) Ita etiam Herodotus c. l. & Plutarchus Cimone f. 180 *C.* 43 *talentis*) i. e. triginta millibus aureorum seu coronatorum. 44 *quod*) *eo quod* vel *quia*, ut supra c. 4, 1. 45 *solvere*) dare ut debito liberaretur. 46 *in vincula publ.*) Etiam *ob crimen peculatus*, quod pecuniam publicam in usus suos vertisset, in carcerem coniectus legitur apud Iustinum 2, 15, 19; & Senecam controv. 9, 1. 47 *diem obiit supremum*) sc. vitae; i. e. vitam finiit, *er hat seinen letzten lebens-termin erreichet.* Sepulcri monumentum accepit in Marathone, ubi Persas vicerat, separatum a ceterorum, qui ibi ceciderant, tumulis. *Pausan. in Attic. f.* 31. *Gr. C.*

Cap. VIII. 1 *crimine Pario*) hoc in eo consistebat, quod cum Parum insulam expugnare potuisset, obsidionem tamen omisisset. 2 *damnationis*) dum damnatus est in mulctam & vincula. 3 *propter Pisistrati*) De Pisistrato primo Reipubl. Atheniensium eversore Herodotus 1, 59. Aristoteles Rep. 5, 5. Iustin. 2, 8. *C.* 4 *tyrannidem*) perpetuam & nimiam potestatem in republica libera: *ungebundene herrschaft über ein freyes volk.* 5 *paucis annis ante*) ipse filius Pisistrati Hippias, patrem ulturus, Persas in campum Marathona deduxit, *Herodot.* 6, 107. supra c. 4. n. 2. *C.* 6 *ante*) id est: *antea*; ante Miltiadis insignem virtu-

2 potentiam [7] extimeſcebant. Miltiades multum in imperiis magiſtratibusque [8] verſatus, non videbatur poſſe eſſe [9] privatus, praeſertim cum [10] conſuetudine ad imperii cupiditatem [11] trahi
3 videretur. Nam [12] Cherſoneſi omnes illos, quos habitarat annos, perpetuam obtinuerat dominationem, [13] tyrannusque fuerat appellatus, ſed [14] iuſtus: non erat enim [15] vi conſecutus, ſed [16] ſuorum [17] voluntate, eamque poteſtatem [18] boni-

---

tem & gloriam. 7 *extimeſcebant*) ſuſpectam habebant. Notetur hic vulgi ingenium, quod ſuſpicax eſt. 8 *verſatus*) in militaribus & civilibus dignitatibus exercitatus. 9 *privatus*) absque imperio & imperandi cupiditate & absque ambitione. Apud Livium 2, 2. extat: *Neſcire Tarquinios privatos vivere.* Apud Iuſtinum 38, 8, 4. *Demetrius privatam vitam pertaeſus, &c.* 10 *conſuetudine*) quae dediſci non poteſt, & eſt velut altera natura. 11 *trahi*) Haec vox de affectibus aliquid appetentibus uſurpatur, ut *trahi laude*, eſt *libenter velle laudari.* Sic & hic *trahi ad cupiditatem imperii* eſt *imperatoris munus ſedulo appetere.* 12 *Cherſoneſi*) id eſt *in agris ſ. terra Cherſoneſi*, ſc. Thraciae, v. Tab. II. Ordo: *Nam Miltiades omnes illos annos, quos Cherſoneſi habitarat, perpetuam &c.* conf. 1, 3, 5. 13 *tyrannusque*) *ein ungebundner Herr*, Herodot. 4, 137. Μιλτιάδεω τυραννεύοντος Χερσονητιωτέων, & 6, 36. ἐτυράννευε. *Tyranni* vox proprie quemvis notat *imperantem.* Quum autem plures imperio ſuo abuterentur, coepit haec vox in malo ſignificatu adhiberi, & notat *dominum crudelem.* 14 *iuſtus*) qui poteſtate ſua recte utebatur. τύραννος κατὰ νόμον, ut Ariſtoteles Politic. 3, 3. loquitur. 15 *vi conſecutus*) ſubaudi *dominationem*: ut tyranni vim adhibentes conſequuntur. 16 *ſuorum*) eorum, cum quibus, & a quibus erat miſſus. 17 *voluntate*) voluntate

tate retinuerant. Omnes autem & habentur & dicuntur [19] tyranni, qui [20] poteſtate ſunt perpetua in ea [21] civitate, quae libertate uſa eſt. Sed 4
in Miltiade erat cum ſumma [22] humanitas, tum mira [23] comitas, ut nemo tam humilis eſſet, cui non ad eum [24] aditus pateret: magna auctoritas apud omnes civitates, nobile nomen, laus rei militaris maxima. Haec [25] populus reſpiciens, maluit eum [26] innoxium [27] plecti, quam ſe diutius [28] eſſe in timore.

---

taria conceſſione & benevolentia. 18 *bonitate*) i. e. lenitate, modeſtia & moderati imperii aequitate. 19 *tyranni*) appellatione hac in deteriorem partem accepta. 20 *poteſtate*) id eſt *in* vel *cum poteſtate*, quam retinent, exercent, uſurpant. 21 *civitate*, *quae libertate*) videtur clam ſua tempora notare, hoc eſt dominationem Caeſaris. C. 22 *humanitas*) facilitas & manſuetudo, quae vultu, ſermone & officio declaratut. 23 *comitas*) ſuauitas morum, popularitas & civilitas cultus geſtusque externi. 24 *aditus pateret*) Dum ſe nimis affabilem atque acceſſu facilem praebuit, altiora ſpirare viſus eſt: Ipſas quoque virtutes in partem criminis rapuit ſuſpicio. 25 *populus reſpiciens*) dum praeclara haec omnia, quae iam recenſuit, tanquam regnandi cauſſa augebant ſuſpicionem. 26 *innoxium*) quantumvis innocentem, nec ſatis idoneo colore damnatum. Itaque iniuſtum ingratorum hominum factum ſpeciem utilitatis praetulit honeſtati. 27 *plecti*) affici mulcta, ob quam Miltiadi in vinculis erat moriendum, dum ſuperabat opes. 28 *eſſe in timore*) ne ſcilicet Miltiades rempublicam & democratiam Athenienſem aboleret & ad monarchiam tenderet. Timor iniuriae cauſſa fuit. conf. 2, 8, 1.